

PLB vadovė Dalia Henke apie 30 metų mininčią LRS ir PLB komisiją: „Šį unikalų modelį bando nukopijuoti“

Kovo 25-28 d. Seime vyko naujos kadencijos Lietuvos Respublikos Seimo ir Pasaulio lietuvių bendruomenės (LRS ir PLB) komisijos posėdžiai. Juose buvo prisiminta komisijos istorija ir aptarti Lietuvos diasporai svarbūs klausimai: sunkumai atkuriant pilietybę, užsienyje esančio Lietuvai reikšmingo nekilnojamojo ir nematerialaus kultūros paveldo apsauga, diasporos įtraukimas į šalies gynybą, ryšių tarp diasporos ir Lietuvos regionų stiprinimas bei 2025 m. vyksiančių XII pasaulio lietuvių sporto žaidynių organizavimas. Pasaulio Lietuvių Bendruomenės (PLB) pirmininkė Dalia Henke džiaugiasi, kad šiemet 30-ąjį jubiliejų švenčianti komisija susilaukė daug dėmesio tiek iš valdžios atstovų, tiek iš diasporos: „Tai rodo mūsų nusitelkimą rimtam, nuosekliam darbui. Tikiuosi, ta motyvacija niekur nedings visus ketverius metus.“

Ana Vengrovskaja

Pasaulioietuvis.lt

LRS ir PLB komisijos nariai kovo 25 d. posėdyje | Seimo kanceliarijos / Olgos Posaškovos nuotr.

LRS ir PLB komisija jau 30 metų susitinka spręsti diasporai ir Lietuvai aktualių klausimų. Šiuo unikaliu diasporos ir Seimo bendradarbiavimo formatu domėjosi ne vienos užsienio šalies institucijos – komisijos darbas buvo pristatytas kitų diasporų organizacijoms bei parlamentarams iš Ukrainos, Estijos, ir, visai neseniai, Moldovos.

„Kitos valstybės tokių formatų neturi, tad esame geras pavyzdys kitoms diasporoms, mūsų modelį bando nukopijuoti, tariausi ir ukrainiečiai, ir estai, ir moldavai“, – pabrėžia PLB pirmininkė Dalia Henke.

Kovo viduryje LRS ir PLB komisija susitiko su Moldovos delegacija | LRS kanceliarijos / Džojos Gundos Barysaitės nuotr.

Komisijos galėjo ir nebūti

LRS ir PLB komisija yra nuolatinė Seimo komisija, sudaroma Seimo kadencijos laikotarpiui. Komisiją sudaro 20 narių: 10 yra Seimo nariai ir 10 – Pasaulio Lietuvių Bendruomenės atstovai. Komisija turi du pirmininkus: vienas pirmininkas yra Seimo narys, antrasis – Pasaulio Lietuvių Bendruomenės atstovas.

Pernai spalį įvykus Seimo rinkimams, kovo pabaigoje komisija susirinko į pirmąją posėdžių sesiją parlamente. Posėdžius vedė nauji komisijos pirmininkai – PLB atstovaujanti Jolanta Naglė iš Latvijos ir Seimo narys Karolis Neimantas.

Posėdžius nariai pradėjo prisimindami komisijos įkūrimo užuomazgas, jas pristatė vienas iš komisijos iniciatorių, Amerikos lietuvis, buvęs JAV lietuvių krašto bendruomenės pirmininkas Vytautas Maciūnas.

Vytautas Maciūnas | Seimo kanceliarijos / Džojos Gundos Barysaitės nuotr.

Idėja sukurti tuo metu JAV ir Kanados lietuvių ir Seimo komisiją kilo dar 1993 m., tačiau jai įsteigti prireikė net dvejų metų intensyvių išeivijos pastangų, pasitarimų ir pokalbių su visų tuomet Lietuvoje veikusių partijų pirmininkais.

„Norėta pabrėžti, kad Lietuvos ir išeivijos bendradarbiavimas neturi turėti politinio atspalvio. Kol buvo įsisavinta, kad tai nėra vidinė politika, kad siekiama ne ką nors iš Amerikos atvažiavus perimti, bet rasti bendrą kalbą – tas truko laiko“, – pažymėjo pranešėjas.

Jis išskiria buvusio Lietuvos premjero, a. a. Gedimino Kirkilo vaidmenį steigiant komisiją.

„Jeigu Gediminas nebūtų dalyvavęs, man sunku įsivaizduoti, kad tuo laiku šita komisija būtų susikūrusi. Jis dalyvavo ir mūsų bendruomenės susitikimuose, atsirado atviras bendravimas. Nors atėjome iš skirtingų perspektyvų, bet atsirado bendra kalba“, – sakė V. Maciūnas.

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO IR AMERIKOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS ATSTOVŲ KOMISIJOS SUDARYMO

1995 m. sausio 26 d. Nr. I-776

Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimas n u t a r i a:

1. Sudaryti Lietuvos Respublikos Seimo ir Amerikos lietuvių bendruomenės atstovų komisiją ir patvirtinti šios komisijos nuostatus (pridedami).
2. Paveisti Lietuvos Respublikos Seimo valdybai spręsti Komisijos būstinės ir finansavimo klausimus.

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO PIRMININKAS

ČESLOVAS JURŠĖNAS

Komisijos steigimo dokumentas

Po intensyvių pastangų 1995 m. sausio 26 d. Seimas paskelbė nutarimą sukurti „LRS ir Amerikos lietuvių bendruomenės atstovų komisiją“, o pirmasis posėdis įvyko 1996 m. Vilniuje. Pirmas komisijos pirmininkas nuo JAV lietuvių bendruomenės buvo Donatas Skučas, o po trejų metų šias pareigas perėmė Liūda Rugienienė, vadovavusi komisijai kartu su tuometiniu Seimo nariu Vaclovu Karbauskiu.

2007 m. komisija pervadinta Lietuvos Respublikos Seimo ir Pasaulio lietuvių bendruomenės komisijos vardu. Atstovavimas komisijoje išsiplėtė geografiniu požiūriu: joje dirba trys JAV atstovai, du Vakarų Europos atstovai ir po vieną atstovą iš Kanados, Pietų Amerikos, Australijos ir Okeanijos, Rytų Europos ir Centrinės Azijos kraštų bei etninių lietuvių žemių.

Technologijos padeda dirbti efektyviau

Komisijos veiklose pastaruosius 10 metų dalyvaujanti D. Henke pastebi, kad technologijos padeda dirbti vis efektyviau ir į darbą įtraukti daugiau diasporos profesionalų.

Technologijos atvėrė duris ir leido prie komisijos veiklos prisijungti žmonėms, kurie yra labai užimti, jie įsilieja į mūsų darbą per virtualius susitikimus, o vėliau jų pasiūlymus galime perduoti Lietuvai gyvų posėdžių metu.

„Gyvai susitinkame dukart per metus, tačiau prieš kiekvieną posėdžių sesiją dar būna bent 3–4 pasitarimai nuotoliniu būdu. Per paskutines kadencijas labai pagerėjo darbo kokybė – į komisijos darbą įsijungė profesionalai, pavyzdžiui, teisininkai, ir pagerino kokybę. Labai rimtai žiūrime į visas diasporai ir Lietuvai aktualias temas, iššūkius. Stebime, kaip Lietuva yra matoma užsienio šalyse, atvežame konkrečių praktinių siūlymų iš valstybių, kuriose gyvename. Technologijos atvėrė duris ir leido prie komisijos veiklos prisijungti žmonėms, kurie yra labai užimti, jie įsilieja į mūsų darbą per virtualius susitikimus, o vėliau jų pasiūlymus galime perduoti Lietuvai gyvų posėdžių metu“, – pažymėjo PLB vadovė.

Pasak jos, komisijos unikalumas yra ir tas, kad susitinka žmonės iš viso pasaulio, skirtingų kultūrų ir kartų.

„Reikia nepamiršti, kad komisijoje dalyvauja kelių kartų, kelių išeivijos bangu žmonės – ir DP kartos. Kai kurie yra gimę užsienyje ir susipažinę su Lietuva per atstumą. Taip pat matomi ir kultūros skirtumai – suvažiuojame iš skirtingų kontinentų, kultūrinė terpė mus veikia. Taip pasireiškia komisijos unikalumas“, – sakė D. Henke.

Posėdžių sesijoje dalyvavo rekordiškai daug žmonių

PLB pirmininkė pastebėjo, kad į šią posėdžių sesiją susirinko bene daugiausia žmonių – komisijos narių, jų pavaduotojų, daugybės Lietuvos institucijų atstovų.

„Džiugu, kad naujos kadencijos Seimas parodė labai didelį dėmesį šiai komisijai. Beveik visi komisijos nariai susirinkome atšvęsti komisijos įkūrimo 30-mečio ir drauge iškilmingai pradėti pirmojo posėdžio: mus pasveikino ir Seimo pirmininkas Saulius Skvernelis. Tai rodo tęstinumą – kad komisija išlieka ypatinga, unikali ir šioje Seimo kadencijoje, valstybės valdyme. Seimo nariai aktyviai dalyvavo posėdžiuose – kartu tarėmės ir dėl rezoliucijų tekstų, ir dėl minties, kuri toliau bus nešama į institucijas – jau kreipėmės į Seimą, Vyriausybę, prezidentūrą, įvairias ministerijas, kariuomenę.

Žinoma, kai kurios temos vis kartojasi todėl, kad neišsisprendžia, bet keičiasi laikmetis, pati Lietuva ir geopolitinė situacija, todėl mums patiems tas temas reikia pritaikyti prie šių laikų ir diasporos bei Lietuvos iššūkių ir ieškoti naujų sprendimų. Džiugu, kad nestovime vietoje, kad viskas juda ir PLB atstovai labai rimtai žiūri į šią komisiją, nes ji yra vienintelis ir pagrindinis įrankis dirbti su

įstatymų leidžiamąją valdžią – Seimu“, –atkreipė dėmesį PLB vadovė.

Komisijos pasveikinti atvyko Seimo pirmininkas Saulius Skvernelis | LRS kanceliarijos nuotr. Pirmasis posėdis kovo 25 d. buvo skirtas paminėti komisijos veiklos 30-mečio jubiliejui. Jame dalyvavo ir už diasporą atsakingas užsienio reikalų viceministras Julius Pranevičius.

„Ilgametė Lietuvos valstybės raidos istorija liudija, kad pasaulio lietuviai visada buvo tvirtas ramstis Lietuvai ir ženkliai prisidėjo prie jos kūrimo. Lietuvos Respublikos Seimo ir Pasaulio lietuvių bendruomenės komisija, veikianti jau 30 metų, yra Lietuvos valstybės ir pasaulio lietuvių bendradarbiavimo simbolis“, – sveikindamas pavasario sesiją pradėjusią komisiją sakė J. Pranevičius.

Savo kalboje viceministras pabrėžė, kad šiandien, didėjant geopolitiniam neapibrėžtumui, ypač svarbu stiprinti Lietuvos diasporos bendruomeniškumą ir įsitraukimą į Lietuvos gyvenimą, siekiant bendro tikslo – saugios Lietuvos ir Europos.

Skatino atnaujinti Lietuvos diasporos reikalų koordinavimo komisijos veiklą

Kovo 25 d. vakariniame posėdyje Užsienio reikalų ministerijos Globalios Lietuvos departamento direktorė Lina Žukauskaitė pristatė Lietuvos diasporos politikos strateginių gairių „Globali Lietuva“ 2022–2030 m. veiksmų plano įgyvendinimo 2024 m. ataskaitą ir Lietuvos diasporos 2024 m. apklausos rezultatus.

Išklause pranešimą komisijos nariai aptarė pasiūlymus, kaip tobulinti ir efektyvinti pagal šį planą Lietuvos institucijų vykdomas veiklas. Priimtoje [rezoliucijoje](#) komisijos nariai siūlo ir prašo Lietuvos Respublikos Vyriausybės „atnaujinti Lietuvos diasporos reikalų koordinavimo komisijos veiklą ir aptarti XIX Vyriausybės Lietuvos diasporos politikos prioritetus“ bei „skirti prioritetinę dėmesį užsienio lietuvių tautinės tapatybės išsaugojimui ir Kultūros ministerijoje įsteigti šią veiklą kuriojančią atskirą struktūrinį padalinį bei padidinti Lietuvos kultūros tarybai skiriamą lėšų užsienio lietuvių organizacijų projektams finansuoti dalį“.

Lietuviškam paveldui užsienyje gresia nykimas

Kovo 26 d. LRS ir PLB komisija bendrame posėdyje su Lietuvos Respublikos Seimo Kultūros komitetu svarstė Lietuvai svarbaus nekilnojamojo ir nematerialaus kultūros paveldo užsienyje apsaugos klausimus. Kalbant apie nekilnojamojo kultūros paveldo padėtį, išryškėjo inventorizacijos nebuvimo problema.

„Mes neturime pagrindinio dalyko, nuo kurio prasideda saugojimas: neturime inventoriaus. Kaip galime pradėti saugoti, jei nežinome, ką turime?“ – retoriškai klausė Valstybinės kultūros paveldo komisijos pirmininkė Vaidutė Ščiglienė.

Kultūros komiteto pirmininkas Kęstutis Vilkauskas pabrėžė, kad Lietuvos nekilnojamas ir nematerialus kultūros paveldas užsienyje yra ne tik istorijos ir tradicijų liudijimas, bet ir svarbus identiteto išsaugojimo bei stiprinimo įrankis. Jo apsauga užtikrina, kad ateities kartos galėtų išlaikyti ryšį su savo šaknimis ir paveldu.

Po posėdžio priimtoje [rezoliucijoje](#) siūloma Lietuvos Respublikos Seimui ir Lietuvos Respublikos Vyriausybei: „vykdyti Lietuvai svarbaus nekilnojamo kultūros paveldo užsienyje tyrimus ir šiuolaikiniais metodais fiksuoti jo objektus, ypač jeigu jiems gresia išnykimas, bei pagal nustatytus kriterijus sukurti ir tvarkyti Lietuvai svarbaus nekilnojamojo kultūros paveldo užsienyje registrą, kuris susistemintų jau sukurtus ar kuriamus šaltinius su aiškiai apibrėžtais kriterijais, ir būtų atviras visuomenei“. Taip pat institucijoms siūloma „rasti galimybę telkti reikiamas lėšas Vokietijos lietuvių bendruomenės visuomeninio kultūrinio centro

Renhofo pilies, kurios dalis patalpų yra avarinės būklės, renovacijai“.

Posėdžio dalyviai taip pat diskutavo apie Dainų ir šokių, vykstančių užsienyje, tradiciją, problematiką bei galimybes suteikti joms paramą. Pasidžiaugta, kad PLB organizuojamą Pasaulio lietuvių ir Lietuvos tautinių bendrijų dieną Dainų šventėje, dar kitaip vadinamą Pasaulio lietuvių dieną, Seimas svarstys įtraukti į Dainų švenčių įstatymą.

Diasporą nori būti įtraukta į visuotinę gynybą

Kovo 26 d. vakariniame posėdyje komisija aptarė diasporos įtraukimą į Lietuvos visuotinę gynybą. Atsižvelgdama į „Lietuvos Respublikos piliečių rengimo pilietiniam pasipriešinimui strategijos“ nuostatas, komisija [rezoliucijoje](#) Lietuvos Respublikos Seimui, Lietuvos Respublikos Vyriausybei ir Lietuvos kariuomenei siūlo „valstybės mobilizacijos ir pasirengimo visuotinei gynybai planuose apibrėžti Pasaulio Lietuvių Bendruomenės ir Lietuvos diasporos vaidmenį bei atlikti konkrečius veiksmus, susijusius su gyvybiškai svarbiomis valstybės funkcijomis, bei sudaryti galimybę Pasaulio lietuvių bendruomenės atstovams toliau dalyvauti nacionalinėse mobilizacijos pratybose su Nacionaliniu krizių valdymo centru bei Nacionaliniu krizių valdymo centru ir Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija“.

Sieks betarpiško bendravimo su regionais

Kovo 27 d. rytiniame posėdyje LRS ir PLB komisija svarstė diasporos ir Lietuvos regionų ryšių stiprinimo klausimus. Į posėdį atvyko arba nuotoliniu būdu prisijungė daug regionų savivaldybių atstovų, dalyvavo Lietuvos savivaldybių asociacijos prezidentas, Plungės rajono meras Audrius Klišonis.

Komisija sutarė ir toliau skatinti regionų bendradarbiavimą su savo krašto diasporos atstovais, parodyti geruosius bendradarbiavimo ir „grįžimo širdimi“ pavyzdžius. Komisijos narė nuo PLB Jūratė Caspersen pasiūlė sukurti tiesioginio bendradarbiavimo formatą, pavyzdžiui, įkuriant komisiją, sudarytą iš PLB ir Lietuvos savivaldybių asociacijos atstovų, – šis ir daug kitų bendradarbiavimo pasiūlymų buvo įtraukti į

[rezoliuciją](#).

Pilietybės atkūrimas vis dar labai biurokratiškas

Vakariniam posėdyje LRS ir PLB komisija svarstė pilietybės atkūrimo proceso trūkumus ir sunkumus. Komisijos narė, Australijos ir Okeanijos regionui atstovaujanti Rasa Mauragis paminėjo keletą pavyzdžių, kai užsienyje gyvenantys tautiečiai susidūrė su dideliais, dažnai biurokratiniais sunkumais siekdami atkurti pilietybę.

Atsižvelgiant į išsakytas problemas, komisija priėmė [rezoliuciją](#), kurioje buvo numatyta „peržiūrėti ir tobulinti pilietybės registravimo, suteikimo ir atkūrimo procedūras ir naudojamą Lietuvos migracijos informacinę sistemą, kad būtų užtikrintas jų skaidrumas, suteikiant viešai prieinamą ir aiškią informaciją apie pačias procedūras bei reikalaujamus dokumentus ir šių procesų terminus bei suteikiant galimybę asmenims iškilus klausimų ar problemų dėl šių procedūrų eigos tiesiogiai kreiptis į valstybės institucijas ir kalbėtis su atsakingu darbuotoju“.

Australijos lietuvė Rasa Mauragis priminė, su kokiais sunkumais susiduria užsienio lietuviai, siekiantys atkurti Lietuvos pilietybę | LRS kanceliarijos / O. Posaškovos nuotr.

Rezoliucijoje Komisija taip pat Prezidento, Seimo ir Vyriausybės prašo spręsti opų

gimimu įgytos pilietybės netekimo, priimant kitos šalies pilietybę, klausimą.

Posėdyje buvo aptartas ir pasiruošimas vienam svarbiausių šių metų renginių – XII pasaulio lietuvių sporto žaidynėms 2025 m. Posėdyje dalyvavo švietimo, mokslo ir sporto ministrė Raminta Popovienė, viceministras, kuruojantis sporto klausimus, Giedrius Grybauskas, Nacionalinės sporto agentūros direktorius Mindaugas Špokas, vidaus reikalų viceministrė Alicija Ščerbaitė, Migracijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Pilietybės skyriaus vedėja Virginija Zaborskaitė-Petrovė.

Nauji komisijos pirmininkai akcentavo darbų tęstinumo svarbą

Visos komisijos priimtose rezoliucijos buvo paskelbtos kovo 28 d. vykusioje Spaudos konferencijoje. Jas perskaityti galite [čia](#).

Spaudos konferencijoje pasisakę komisijos nariai pabrėžė diasporos ir Lietuvos institucijų bendradarbiavimo svarbą tęsiant ankstesnių kadencijų komisijų pradėtus darbus.

„Pirmojo XIV Seimo kadencijos komisijos posėdžio metu paminėtas 30 metų komisijos veiklos jubiliejus tapo simboliniu įpareigojimu tęsti ankstesnių Seimo kadencijų komisijų pradėtus darbus“, – sakė komisijos pirmininkas Karolis Neimantas. Jis pabrėžė, kad „šių dienų geopolitinis kontekstas ir sprendžiamų klausimų aktualumas – pilietybės išsaugojimas, registravimas ir atkūrimas, diasporos įtraukimas į Lietuvos visuotinę gynybą, diasporos ir Lietuvos regionų ryšių stiprinimas, Lietuvai svarbaus nekilnojamojo ir nematerialaus kultūros paveldo apsauga užsienyje – reikalauja susitelkimo ir vienybės“.

Komisijos pirmininkas nuo LRS Karolis Neimantas | O. Posaškovos nuotr.

„Šie klausimai atspindi Lietuvos diasporos siekį išsaugoti tautinį tapatumą, puoselėti lietuvių kalbą ir kultūrą, rūpintis savo istorija, palikusia pėdsaką įvairiose pasaulio šalyse, užtikrinti šalies saugumą globaliame pasaulyje,“ – pabrėžė PLB atstovaujanti komisijos Rygos lietuvių vidurinės mokyklos direktorė Jolanta Naglė. Ji atkreipė dėmesį, kad „aiškiai jaučiamas Lietuvos ir diasporos ryšių stiprėjimas bei abipusis supratimas motyvuoja diasporą dirbti Lietuvai“.

Komisijos pirmininkė nuo PLB Jolanta Naglė | O. Posaškovos nuotr.

PLB pirmininkė D. Henke džiaugėsi intensyvia šios komisijos pirmąją darbo savaitę, kuri baigėsi bendru sutarimu su Seimo nariais priimtomis rezoliucijomis, atspindinčiomis šio geopolitiškai besikeičiančio laikmečio iššūkius, Lietuvos diasporos aktualiausius lūkesčius.

„Nuo pilietybės išsaugojimo iki Lietuvos saugumo klausimo buvome vieningi ir laukiame kitų susitikimų Lietuvoje, nes liepos mėnesį vyks Pasaulio lietuvių Bendruomenės XVIII Seimas ir XII pasaulio lietuvių sporto žaidynės“, – sakė D. Henke ir palinkėjo naujai komisijai tęsti buvusios kadencijos komisijos pradėtus darbus.

Šios kadencijos Seimo ir PLB komisijoje dirba 10 įvairioms frakcijoms atstovaujančių parlamentarų: Vaida Aleknavičienė, Dalia Asanavičiūtė, Andrius Bagdonas, Giedrius Drukteinis, Vytautas Juozapaitis, Rūta Miliūtė, Jaroslav Narkevič, Karolis Neimantas, Jurgita Šukevičienė, Jūratė Zailskienė.

Naujai sudarytoje komisijoje Pasaulio Lietuvių Bendruomenei atstovaus: Jonas Bružas, Arvydas Urbanavičius, Artūras Žilys (JAV), Jūratė Caspersen (Šveicarija), Dalia Henke (Vokietija), Cecilia Hernandez-Švobas (Urugvajus), Rasa Mauragis

(Australija), Jolanta Naglė (Latvija), Antanas Šileika (Kanada), Jonas Vydra (Lenkija).

Prie komisijos veiklos taip pat prisideda narių pavaduotojai.

Kitą komisijos posėdžių sesija įvyks rudenį, iki tol nariai susitiks nuotoliniu būdu.

Projektas „Pasaulio Lietuva.“

Jei norėtumėte publikuoti straipsnį prašome nekeisti straipsnio pavadinimo, nurodyti informacijos šaltinį, autorių ir projekto pavadinimą.

MEDIJŲ RĖMIMO FONDAS

2025 M. SUTEIKĖ 4 TŪKST.
EURŲ PARAMĄ PLB PROJEKTUI
„PASAULIO LIETUVA“